

CRÒNICA LEGISLATIVA DE L'ESTAT ESPANYOL

Segon semestre de 2020

(BOE d'1 de juliol a 31 de desembre de 2020)

Anna M. Pla Boix*

Resum

La crònica analitza les principals disposicions normatives estatals relacionades amb usos lingüístics publicades al Butlletí Oficial de l'Estat durant el segon semestre de 2020.

Paraules clau: dret lingüístic; Estat espanyol.

LEGISLATIVE REPORTS ON SPANISH STATE

Second half of 2020

Abstract

The legislative report reviews the normative provisions published in the Official State Gazette (BOE) during the second half of 2020, with a direct or tangential impact on the legal status of languages.

Keywords: linguistic right; Spanish State.

---

* Anna M. Pla Boix, professora agregada de dret constitucional, Universitat de Girona. anna.pla@udg.edu.

Citació recomanada: Pla Boix, Anna M. (2021) Crònica legislativa de l'Estat espanyol. Segon semestre del 2020, *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 75, p. 290-294. <https://doi.org/10.2436/rld.i75.2021.3653>.

Sumari

1 Normes amb rang de llei d'incidència en el dret lingüístic

2 Apunt a les principals normes de rang reglamentari d'incidència en matèria lingüística

Aquesta crònica legislativa proposa analitzar, molt succintament, les principals disposicions normatives d'incidència en matèria lingüística que s'han publicat al Butlletí Oficial de l'Estat (en endavant BOE), durant el segon semestre de l'any 2020. Un període que abasta el primer tram de vida de la XIV Legislatura de les Corts Generals. Recordem, en aquest sentit, que per Reial Decret 551/2019, de 24 de setembre, es dissoldran anticipadament el Congrés dels Diputats i el Senat i es convocaran noves eleccions generals, que tindran lloc el 10 de novembre de 2019.¹

Dit això, durant el segon semestre de l'any, la producció normativa d'incidència en l'estatut jurídic de les llengües és escassa. El dret lingüístic no experimenta canvis rellevants. De fet, les normes publicades al BOE d'incidència, directa o tangencial, en la regulació dels usos lingüístics són molt migrades. A continuació identifiquem les principals disposicions normatives de rang legal i reglamentari publicades al BOE durant aquest període, d'incidència directa o tangencial en els usos lingüístics. Com apreciarà el lector a les pàgines que segueixen, llur transcendència jurídica és certament limitada perquè innoven poc l'estatus jurídic de les llengües.

1 Normes amb rang de llei d'incidència en el dret lingüístic

Durant el segon semestre de 2020, el BOE publica una única disposició normativa estatal amb rang de llei d'incidència molt tangencial en matèria lingüística. Es tracta del Reial decret llei 26/2020, de 7 de juliol, de mesures de reactivació econòmica per fer front a l'impacte de la COVID-19 en els àmbits de transports i habitatge.² Als efectes que aquí interessin, conté dues previsions lingüístiques molt puntuals. La primera, a l'exposició de motius, quan explicita textualment que “el dinamisme de les indústries culturals i creatives espanyoles, les quals aporten més d'un 3% al PIB nacional, sumat al potencial de l'espanyol com a segona llengua materna al món, amb més de 580 milions de parlants, i tercer idioma a Internet, col·loquen el sector cultural espanyol en una posició estratègica per ajudar a la recuperació econòmica d'Espanya després de la crisi de la COVID-19, reforçant el mercat nacional i intensificant la seva presència en els mercats internacionals, en particular aquells en què l'idioma espanyol està present”. En base a aquest raonament, que exclou, com és de veure, qualsevol menció a les altres llengües diferents de la castellana i les indústries culturals i creatives vehiculades en aquestes llengües, la norma justifica l'adopció de mesures adreçades a relançar econòmicament el sector.

Dit això, la segona previsió lingüística es troba regulada a l'article 3, intitulat “Directrius operatives per a la gestió de passatgers aeris i personal d'aviació en relació amb la pandèmia COVID-19”. Aquest precepte estableix, entre d'altres previsions, que el Comitè Espanyol de Facilitació del Transport Aeri ha d'establir en castellà les directrius operatives per a la gestió de passatgers aeris i personal d'aviació en relació amb la pandèmia COVID-19, aplicables a les operacions efectuades en els aeroports situats en el territori nacional.

2 Apunt a les principals normes de rang reglamentari d'incidència en matèria lingüística

Com posàvem de manifest suara, les disposicions normatives d'incidència en dret lingüístic publicades al BOE durant la segona meitat del 2020 són molt migrades. En el que concerneix a les disposicions de rang reglamentari, com podrà apreciar el lector a les pàgines que segueixen, regulen qüestions lingüístiques molt tangencials i sempre projectades a àmbits sectorials molt concrets. A continuació n'identifiquem i n'analitzem, molt breument i a tall d'apunt, les més rellevants, distingint per àmbits competencials dels diferents ministeris.

Primerament, és destacable l'aprovació del Reial Decret 1090/2020, de 9 de desembre, pel qual es modifica el Reial Decret 1084/2015, de 4 de desembre, pel qual es desplega la Llei 55/2007, de 28 de desembre, del cinema. Determina diverses previsions d'incidència en l'estatut jurídic de les llengües, la major part de les

¹ [BOE núm. 230 de 24 de setembre de 2019](#). Per a una ampliació sobre els resultats electorals d'aquests segons comicis generals celebrats el 2019, vegeu Resolució de 29 de novembre de 2019, de la Presidència de la Junta Electoral Central, per la qual es publica el resum dels resultats de les eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat convocades per Reial Decret 551/2019, de 24 de setembre, i celebrades el 10 de novembre de 2019, conforme a les actes d'escrutini general i de proclamació d'electes remeses per les corresponents Juntes Electorals Provincials i per les Juntes Electorals de Ceuta i Melilla, publicada al [BOE núm. 289 de 2 de desembre de 2019](#).

² [BOE suplement en llengua catalana al núm. 187, de 8 de juliol de 2020](#).

quals adreçades a exigir traducció de diversa documentació, si escau, a la llengua castellana. Aquest és el cas del paràgraf tres, que incorpora una nova dicció a l'article 7 de la llei. Estableix, entre d'altres previsions, que quan se sol·liciti a l'Institut de la Cinematografia i de les Arts Audiovisuals la qualificació per edats, a la sol·licitud s'ha d'adjuntar, si la llengua original no és el castellà, "el text complet dels diàlegs traduït al castellà". I s'afegeix que "als efectes d'acreditar la tinença lícita dels drets, s'ha de presentar el contracte de distribució de la pel·lícula, una certificació del Registre de la propietat intel·lectual en què consti la seva inscripció o altra documentació que ho acrediti fefaentment". En tots aquests casos, s'estableix textualment que "si la llengua original d'aquests documents no és el castellà, s'han de presentar, a més, traduïts a aquesta llengua". Igualment destacable és el paràgraf sis, quan incorpora una modificació a la dicció de l'article 10.2.e). Entre d'altres previsions, s'estableix que "quan el contracte de coproducció estigui redactat en una llengua diferent del castellà, se n'ha de presentar, a més, una traducció a aquesta llengua". I encara el paràgraf setze modifica l'article 21.2.c). Quan regula la qualificació d'obra audiovisual difícil als efectes d'aquesta previsió, hi inclou "les obres audiovisuals rodades íntegrament en alguna de les llengües cooficials diferents del castellà que es projectin a Espanya en l'idioma cooficial en qüestió o subtitulat, que poden rebre ajudes públiques de fins al 80% del cost reconegut". Finalment, convé apuntar que el preàmbul de la disposició reglamentària recull l'adaptació del text al llenguatge inclusiu en matèria de gènere.

Igualment destacable és l'aprovació del Reial Decret 724/2020, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament de l'Oficina d'Interpretació de Llengües del Ministeri d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació.³ Com recull la seva exposició de motius, el Reglament de l'Oficina d'Interpretació de Llengües es va aprovar, en la seva versió inicial, el 1977 i al llarg d'aquests darrers decennis ha estat objecte de nombroses modificacions. Partint d'aquesta base, es justifica l'aprovació d'aquesta nova norma per regular, en paraules del preàmbul, "de manera més coherent, eficient i equilibrada les funcions de l'Oficina d'Interpretació de Llengües en si mateixa, el cos de traductors i intèrprets i les condicions de nomenament i exercici professional dels traductors-intèrprets jurats". Les funcions d'aquesta Oficina d'Interpretació de Llengües es regulen a l'article 2 de la disposició reglamentària, al qual ens remetem als efectes escaients.

Dit això, en l'àmbit de competència del Ministeri d'Educació i Formació Professional, es promulguen diverses disposicions reglamentàries que, al llarg del seu articulat, estableixen previsions lingüístiques molt puntuals. Aquest és el cas, a tall d'exemple, del Reial Decret 930/2020, de 27 d'octubre, pel qual es modifiquen determinats reials decrets de qualificacions professionals per a l'adaptació de les unitats de competència d'idiomes al Marc Comú Europeu de Referència per a les Llengües.⁴

I enllaçant encara en l'àmbit de l'ensenyament de les llengües, per bé que projectat en l'àmbit de competència del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, resulta especialment remarcable l'aprovació del Reial Decret 1114/2020, de 15 de desembre, pel qual es regula la concessió directa de subvencions a determinades entitats per al finançament del Sistema Nacional d'Acollida i Integració de persones sol·licitants i beneficiàries de protecció internacional.⁵ Entre d'altres previsions, s'estableix que totes les persones sol·licitants de protecció internacional podran accedir a actuacions transversals, entre les quals s'inclou l'aprenentatge de l'idioma. En paraules del preàmbul, es garantirà "l'ensenyament de l'espanyol i, si escau, de les altres llengües oficials del lloc on estiguin realitzant l'itinerari amb l'objectiu de procurar la immersió lingüística". I s'afegeix que aquesta formació "ha d'estar adaptada a les necessitats i nivells específics de les persones destinatàries i orientada a la integració a la societat d'acollida". Finalment, conclou bo i precisant que "es promourà la implicació i compromís en el seu propi aprenentatge i s'impulsarà l'ús d'instruments d'avaluació". Aquests compromisos explicats al preàmbul de la disposició reglamentària els trobem despleats al seu articulat.

³ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 212 de 6 d'agost de 2020](#). Val a dir que nos'estableix, al llarg de l'articulat de la norma, cap tipus de menció a les llengües autonòmiques cooficials diferents de la castellana. El seu article 4 disposa que l'Oficina d'Interpretació de Llengües del Ministeri d'Afers Exteriors, Unió Europea i Cooperació és l'òrgan de comunicació amb les institucions competents en matèria de traducció i interpretació de llengües de la Unió Europea, d'organismes internacionals i d'altres països i "així mateix, manté contacte permanent amb institucions similars de les comunitats autònomes".

⁴ [BOE núm. 304, de 19 de novembre de 2020, pàg. 101033](#)

⁵ [BOE núm. 327 de 16 de desembre de 2020, pàg. 115231](#)

Igualment destacable és l'aprovació de l'Ordre ISM/1289/2020, de 28 de desembre, per la qual es regula la gestió col·lectiva de contractacions en origen per al 2021.⁶ Als efectes que aquí interessin, aquesta Ordre del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, estableix una previsió lingüística al seu article 3.2.e). Aquest precepte disposa l'obligació empresarial de garantir el retorn dels treballadors al seu país d'origen una vegada concloua la relació laboral, inclòs el seu acompanyament per un representant de l'empresari que “parli el seu idioma” i els assisteixi.

En l'àmbit del Ministeri de Defensa també s'aprovaran, durant el segon semestre de l'any, diverses disposicions de rang reglamentari dirigides a regular certs ensenyaments lingüístics, en aquest cas ensenyament de la llengua anglesa a diversos currículums formatius. N'ofereixen un bon exemple les Ordres del Ministeri de Defensa DEF/651/2020, DEF/652/2020, DEF/653/2020 i DEF 654/2020, totes de 10 de juliol, per les quals s'aproven els currículums de l'ensenyament de formació d'oficials per a la integració o adscripció a les escales d'oficials del Cos de Músiques Militars, del Cos Jurídic Militar, del Cos Militar de Sanitat i del Cos Militar d'Intervenció, mitjançant la forma d'ingrés amb titulació prèvia.⁷ Totes aquestes Ordres ministerials estableixen mòduls de formació en llengua estrangera, més concretament, llengua anglesa.

Semblantment, durant el període estudiat el BOE publica també el Reial Decret 935/2020, de 27 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament sobre directrius generals dels plans d'estudis de l'ensenyament de formació per a la incorporació a les escales de suboficials i de caporals i guàrdies del Cos de la Guàrdia Civil. Estableix una única menció lingüística al seu article 6, quan regula el contingut i àmbits formatius dels mòduls, centrada en garantir l'ensenyament de llengua anglesa.⁸ Cap menció expressa, doncs, a la valoració del coneixement de les llengües autonòmiques cooficials del lloc on es prestin serveis.

En l'àmbit de competència del Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, s'aprova el Reial Decret 929/2020, de 27 d'octubre, sobre seguretat operacional i interoperabilitat ferroviàries.⁹ Disposa dues previsions lingüístiques. La primera, a l'article 5.6 de la disposició reglamentària, quan estableix que “les ordres, les circulars, les comunicacions i les consignes de circulació que es produeixin en l'àmbit de la Xarxa Ferroviària d'Interès General s'han d'efectuar en l'idioma castellà”. Obliga, doncs, a l'ús exclusiu de la llengua castellana i no estableix cap tipus de menció a les altres llengües cooficials diferents de la castellana. Igualment, a l'annex XII, quan regula el procediment de verificació CE de subsistemes, també estableix previsions lingüístiques puntuals. Més concretament, en la regulació del certificat de verificació s'estableix que “la documentació presentada en el marc d'una sol·licitud d'autorització d'entrada en servei s'ha de presentar davant l'autoritat a la qual se sol·licita l'autorització” i l'Agència Estatal de Seguretat Ferroviària “pot sol·licitar que part o parts dels documents presentats juntament amb l'autorització es tradueixin a l'idioma castellà”. Igualment, pel que fa a la llengua del certificat, el paràgraf 2.8 estableix textualment que “els expedients i la correspondència relacionats amb el procediment de verificació «CE» s'han de redactar en idioma castellà quan l'empresa sol·licitant estigui establerta a Espanya o bé en una altra llengua oficial de la Unió Europea acceptada pel sol·licitant”. Cap menció, doncs, a l'ús de les altres llengües cooficials diferents de la castellana.

I encara en l'àmbit de competència d'aquest mateix Ministeri de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, i a tall de conclusió, pot ressenyar-se l'aprovació de la Resolució de 10 de desembre de 2020, de la Direcció General d'Aviació Civil, per la qual es publiquen les Instruccions Tècniques per al transport segur de mercaderies perilloses per via aèria (document OACI 9284/AN/905), edició 2021-2022. Als efectes que aquí interessin, al capítol 2.5 estableix els “idiomes necessaris” de la retolació, bo i indicant que a part dels idiomes que pugui exigir l'estat d'origen, s'exigirà també l'anglès.

⁶ [BOE núm. 341 de 31 de desembre de 2020, pàg.127830](#)

⁷ [BOE núm. 195, de 17 de juliol de 2020](#)

⁸ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 285 de 28 d'octubre de 2020](#)

⁹ [BOE suplement en llengua catalana al núm. 286 de 29 d'octubre de 2020](#)